

Stad en land (3)

In deze laatste aflevering van een klein drieluik over de verschillen tussen de meest en de minst stedelijke gemeenten staat het immateriële centraal. Op het terrein van geloof en politiek zijn er flinke verschillen waar te nemen. In de niet-stedelijke gemeenten heeft 70 procent van de bevolking een kerkelijke gezindte en in de zeer sterk stedelijke gemeenten is dat 45 procent.

Op diverse terreinen blijken er nog steeds forse verschillen te bestaan tussen de meest en de minst stedelijke gemeenten van Nederland in onder meer de leeftijdsopbouw van de bevolking, aantallen allochtonen, het opleidingsniveau en het gemiddeld inkomen. Op grond van deze verschillen zou het verrassend zijn als er géén onderscheid zou bestaan tussen stad en landelijk gebied bij de onderwerpen geloof en politiek.

Kerkelijkheid

Landelijk vindt ruim 60 procent van de bevolking dat zij een kerkelijke gezindte heeft. In de niet-stedelijke gemeenten ligt dat zo'n tien procent hoger, in de zeer sterk stedelijke gemeenten juist zo'n vijftien procent lager. In de twaalf meest stedelijke gemeenten zijn de onkerkelijken met 55 procent dus in de meerderheid. Op het platteland zegt 68 procent van de ondervraagden nooit of minder dan eenmaal per maand een kerkdienst te bezoeken. In de meest stedelijke gebieden is dit zelfs 84 procent. Het hebben van een kerkelijke gezindte hoeft kennelijk niet (meer) samen te gaan met kerkbezoek.

Gezindte

Zowel het gereformeerde, het Nederlands hervormde als het rooms-katholieke geloof is sterker vertegenwoordigd in landelijke gemeenten dan in de meest stedelijke. Dit geldt uitdrukkelijk niet voor de islam. In de zeer sterk stedelijke gemeenten zegt ruim vijf procent van de bevolking deze godsdienst aan te hangen en op het platteland is dat nog geen half procent.

Stemmen op Paars

Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 6 mei 1998 behaalden de coalitiepartijen zowel in

de meest als de minst stedelijke gemeenten een ruime meerderheid. PvdA, VVD en D66 kregen landelijk 62,5 procent van de stemmen. In de zeer sterk stedelijke gemeenten was dit vijf procent meer, op het platteland vijf procent minder. De onderliggende verdeling verschilt alleen bij D66 substantieel. Deze partij krijgt op het platteland de helft minder stemmen dan in de steden. Dit geldt overigens ook voor de oppositiepartijen GroenLinks en de Socialistische Partij.

Christelijke partijen

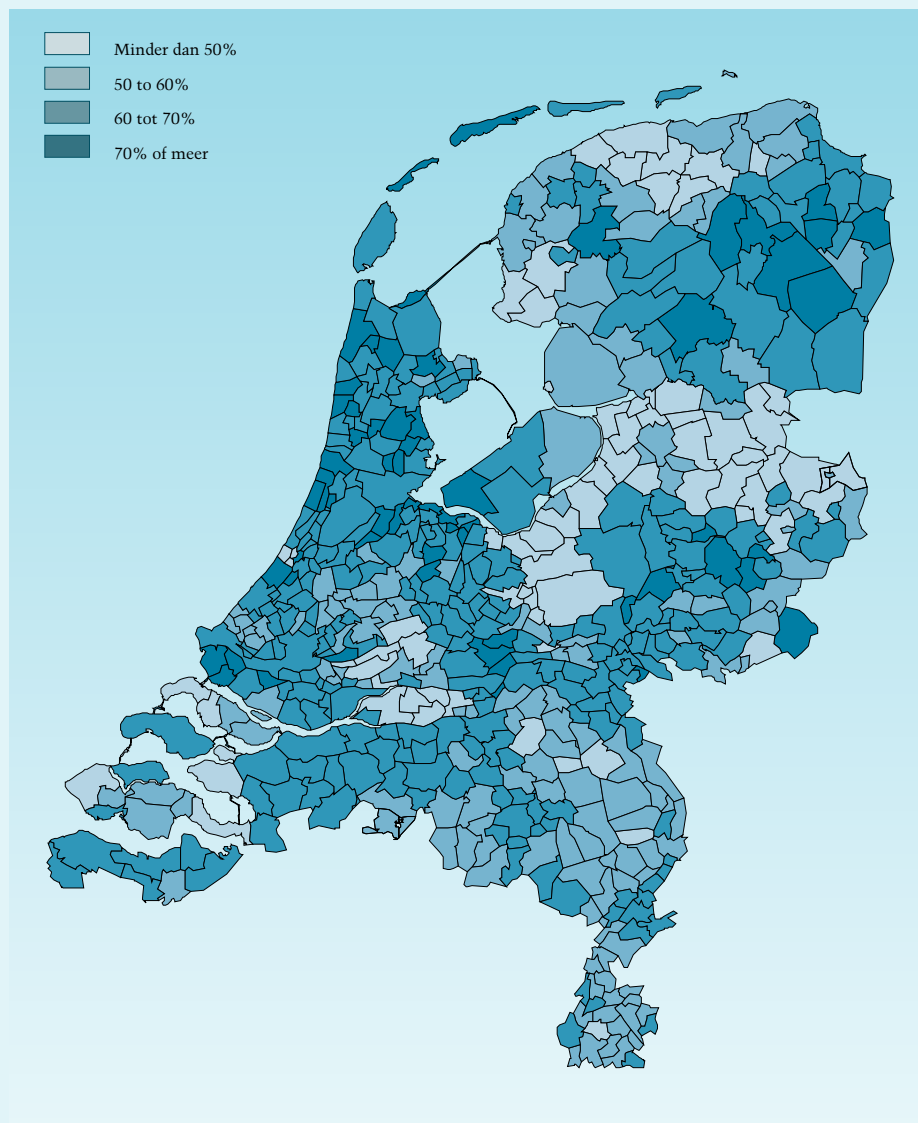
Zowel voor het CDA als voor de kleinere christelijke partijen geldt dat de kiezers zich vooral op het platteland bevinden. In de zeer sterk stedelijke gemeenten behoort het CDA tot de kleinere partijen. De partij behaalt hier nog geen tien procent van de stemmen. Dit is minder dan partijen als D66 en GroenLinks. Op het platteland speelt het CDA met een kwart van de stemmen wel een belangrijke rol. Bij de partijen RPF, SGP en GPV die gezamenlijk 7,1 procent van de stemmen halen in de niet-stedelijke gemeenten is de spreiding enorm. In een beperkt aantal gemeenten is het percentage veel hoger (tot meer dan 50 procent in Staphorst) en in een groot aantal gemeenten veel lager, tot bijna nul.

Opkomstverschillen

Landelijk ging bij de laatste Tweede-Kamerverkiezingen bijna driekwart van de stemgerechtigden naar het stemlokaal. Op het platteland lag het opkomstpercentage op 78,6 procent. In de meest stedelijke gemeenten vond slechts 66,8 procent het nodig om te stemmen.

Henk Nijmeijer

Stemmen op Paars bij de Tweede-Kamerverkiezingen, 1998

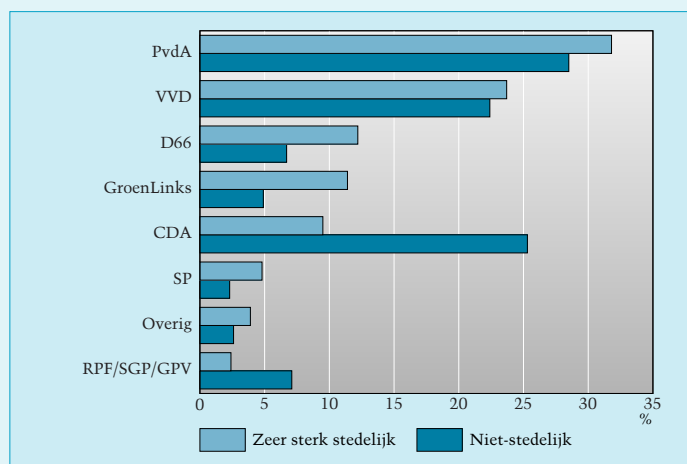
In verreweg de meeste gemeenten heeft Paars bij de laatste Tweede-Kamerverkiezingen meer dan de helft van de stemmen gekregen. In slechts 73 van de 548 gemeenten koos minder dan 50 procent van de stemmers voor PvdA, VVD of D66. In alle provincies is Paars in de meerderheid. In Drenthe en Noord-Holland geldt dat ook voor alle afzonderlijke gemeenten in deze provincies.

De zeer sterk stedelijke gemeenten verschillen onderling slechts in beperkte mate. Utrecht had de minste stemmers op Paars (65 procent) en Voorburg de meeste (70 procent). De verschillen tussen de niet-stedelijke gemeenten zijn wel fors te noemen: in het Overijsselse Staphorst stemde slechts een kwart Paars, terwijl dat in de 40 kilometer verderop gelegen Drentse gemeente Aa en Hunze meer dan 80 procent was.

Het CDA springt er bij de verdeling van de stemmen over de politieke partijen duidelijk uit. Een op de vier kiezers op het platteland stemde op deze partij, tegen een op de tien in de meest stedelijke gemeenten.

De ontkerkelijking is in de zeer sterk stedelijke gemeenten tot ruim boven de vijftig procent gestegen en ook op het platteland is het al bijna dertig procent.

Stemmen Tweede-Kamerverkiezingen 6 mei 1998

Kerkelijke gezindte naar stedelijkheid, 1997

